

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Viite Sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 4.2.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto kiittää saamastaan mahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä seuraavaa:

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää esitettyjä muutoksia pääosin kannattavina ja tärkeinä, mutta toteaa, että varhaiskasvatustalouden ensimmäiseen vaiheeseen tulisi sisällyttää hallituksen esityksessä esitetyn lisäksi eräitä varhaiskasvatuksen palvelu- ja ohjausjärjestelmän kannalta tärkeitä asioita.

Valtion keskushallinnossa varhaiskasvatusasioiden siirto opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle tulee saattaa esitetyllä tavalla loppuun. Opetushallituksen tehtäväksi ehdotettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden antaminen ja perusteiden säätäminen hallituksen esityksen mukaisesti perusopetuksen tapaan velvoittaviksi selkiinntää varhaiskasvatuksen tavoitteita, sisältöä ja ohjausta. Varhaiskasvatuksen ohjauksen, kehittämisen ja valvonnan painopistettä tulee kuitenkin siirtää valtion keskushallinnosta ja valtion aluehallinnosta kuntiin ja varhaiskasvatusta toteuttavien yksiköiden omavalvontaan ja aktiiviseen toiminnan paikalliseen kehittämiseen perustuvaksi. Muiden valvonta- ja oikeusturvakeinojen ohella varhaiskasvatuksen ohjauksessa tulee hallinnon kaikilla tasoilla vahvistaa informaatio-ohjausta sekä ennakoivaa ja tietoon perustuvaa ohjausta ja kehittämistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä korostetaan oikealla tavalla lapsen vanhempien ja muiden huoltajien mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin (7 a-b §). Samoin varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä kunnassa hoitavien viranomaisten yhteistyön ja yhteistyörakenteiden korostaminen paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (9 a §) sekä yhteistyövelvoite opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa varhaiskasvatusta järjestettäessä (11 e §) on hyvin kannatettavaa.

11.2.2015

Kaikkien potentiaalisten varhaiskasvatustalvöjien ja varhaiskasvatusta tukevien palvelujen hyväksikäyttöä olisi tukenut varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamistyöryhmän ohjausta ja neuvontaa koskevan esityksen sisällyttäminen tähän lainsäädäntöuudistuksen ensimmäiseen vaiheeseen. Työryhmän esityksen mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatukseen oikeutetun lapsen huoltajille neuvontaa ja ohjausta heidän käytettävissään olevista varhaiskasvatustalvöjistä sekä varhaiskasvatusta tukevista palveluista. Työryhmän esityksen perusteluissa todetaan: ---
"Huoltajien tulisi saada kattava kuva eri palveluista, joihin kuuluisivat paitsi kunnan järjestämä varhaiskasvatus päiväkodissa tai perhepäivähoidossa sekä avoimen varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat eri toimintamuodot, niin myös yksityisten palvelujen tuottajien tämän lain piiriin kuuluvat varhaiskasvatustalvöjöt kuin myös muut, esimerkiksi järjestöjen tai seurakuntien järjestämä erilainen kerhotoiminta. Varhaiskasvatusta tukevia palveluja olisivat esimerkiksi erilaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Lapsen huoltajia voitaisiin myös ohjata olemaan yhteydessä tarvittaessa muihin viranomaisiin. Tavoitteena olisi, että neuvonnan ja ohjauksen avulla perhe löytäisi palvelun tai palvelukokonaisuuden, joka vastaisi parhaiten lapsen ja perheen tarpeita ja tilannetta.---" (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:11, s. 24, 47.)

Tämä ns. varhaiskasvatuksen palveluohjaus laajentaisi elinikäistä ohjausta (johon kuuluvat oppilaanohjaus- ja uraohjauspalvelut) - varhaislapsuuden suuntaan ja olisi yksi varhaiskasvatustalvöjien uudistuksen kansalaiskeskeisyyttä ja palveluhenkisyttä korostava elementti. Samalla se antaisi arvoa mm. kolmannen sektorin toimijoiden työille.

Ehdotettu varhaiskasvatuksen tilastotehtävien siirtyminen Tilastokeskukselle on kannatettava asia. Sen sijaan yksityisiä palveluntuottajia koskevan rekisterin (yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien rekisteri, Valveri) ylläpitämisestä tulisi varhaiskasvatustalvöjien osalta jo lakiuudistuksen ensimmäisessä vaiheessa luopua eikä rekisterin ylläpitämisestä tulisi siirtää Opetushallituksen tehtäväksi. Tämän rekisterin ylläpitäminen on sen sitomiin resursseihin nähden tehoton eikä se ole koskaan täysin ajantasainen. Varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa tulee perusopetuksen tapaan painottaa paikallisten toimijoiden kehittämistyötä ja omavalvontaa. Tiedonkeruu esimerkiksi varhaiskasvatuksen henkilöstön peruskoulutuksen mitoitusta varten tulee toteuttaa koko varhaiskasvatuksen kentästä, ei vain yksityiseltä sektorilta. Valvonnassa, toiminnan ohjauksessa ja kehittämisessä voitaisiin paikallisella tasolla palvelunantajayksiköiltä peruskoulujen tapaan edellyttää kunnalle toimitettavien sellaisten vuosisuunnitelmien tekemistä, jossa kuvattaisiin toiminnan kannalta keskeisiä asioita.

11.2.2015

Aluehallintovirastojen toiminnassa painopistettä siirretään myös varhaiskasvatuksen ohjauksessa kehittävään ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Osoittaessaan aluehallintovirastoille määrärahoja opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutusta ja informaatio-ohjausta varten opetus- ja kulttuuriministeriö on kuluvan vuoden alusta laajentanut niiden käyttötarkoitusta koskemaan myös varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Yhdeksi täydennyskoulutustehtäväksi aluehallintovirastot ottaisivat mielellään varhaiskasvatustilauksien täytäntöönpanoa tukevan koulutuksen.

Varhaiskasvatustuudistuksen täytäntöönpanon kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että varhaiskasvatuksen ammattihenkilöstön peruskoulutus vastaa määrältään ja laadultaan tarvetta. Siksi varhaiskasvatuksen ammattihenkilöstön peruskoulutuksen aloituspaikkoja tulee tarkastella varhaiskasvatuksen koulutusta Suomessa arvioineen Koulutuksen arviointineuvoston ja Korkeakoulujen arviointineuvoston raportissa (Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa – arviointi koulutuksen tilasta ja tarpeista, Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 7:2013) ehdotetulla tavalla kokonaisuutena ja eri tutkintojen aloituspaikkojen keskinäisiä suhteita tulee arvioida kansallisessa varhaiskasvatuspolitiikassa tehtävien linjausten pohjalta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että lainsäädäntöuudistuksen pedagogisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää yliopistoissa toteutettavan varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen merkittävää lisäämistä ja sitkeästi jatkuvan lastentarhanopettajapulan poistamista.

Ylijohtaja

Jorma Pitkämäki

Johtaja

Tuomo Laitila